

Merknader til forskrift om gjennomføring av deling av Ålesund kommune

Til § 1. Virkeområde

I *første ledd* framgår forskriftens virkeområde. Forskriften regulerer *gjennomføringen* av delingen av Ålesund kommune. Selve delingen ble vedtatt av Stortinget 14. juni 2022. Med «gjennomføring» menes i utgangspunktet perioden mellom vedtakstidspunktet 14. juni 2022 og selve ikrafttredelsen av delingen 1.1.2024, se Ot.prp.nr.41 (2000–2001 s. 49). Enkelte forhold som er regulert i denne forskriften gjelder likevel utover ikrafttredelsestidspunktet. Det gjelder blant annet unntak fra lovpålagte frister.

I *andre og tredje ledd* er det tatt inn definisjoner av «nåværende Ålesund kommune», «nye Ålesund kommune» og «Haram kommune». Dette for å tydeliggjøre hvilke kommuner forskriften til enhver tid referer til.

Til § 2. Kommunnavn

Navnene på de to nye kommunene er fastsatt på bakgrunn av vedtak fra kommunestyret i nåværende Ålesund kommune.

Til § 3. Antall medlemmer i de nye kommunestyrene

Antall medlemmer i de to nye kommunestyrene er fastsatt på bakgrunn av vedtak fra kommunestyret i nåværende Ålesund kommune.

Til § 4. Innkalling til konstituerende møter

Bestemmelsen tilsvarende inndelingslova § 27 første ledd, som gjelder ved sammenslåing og deling etter § 3 andre ledd bokstav b. Det er gjort enkelte tilpasninger for deling etter § 3 andre ledd bokstav a, som er aktuell for Ålesund kommune, ved at det er ordfører i nåværende Ålesund kommune som skal kalle inn til og lede de konstituerende møtene inntil nye ordførere er valgt.

Departementet anbefaler at de to konstituerende møtene i de nye kommunene legges tett opp til hverandre. Dette fordi nåværende Ålesund kommunes ansvar og fullmakter ikke er avgrenset etter forskriften § 5, før begge kommunestyrene er konstituert. Det bør derfor være kort tid mellom de konstituerende møtene.

Til § 5. Funksjonsperiode og fullmakter

Bestemmelsen tilsvarende inndelingslova § 27 andre ledd, som gjelder ved sammenslåing og deling etter § 3 andre ledd bokstav b. Det er gjort enkelte tilpasninger for deling etter § 3 andre ledd bokstav a, som er aktuell for Ålesund kommune.

Nytt kommunestyre kan kun gjøre vedtak som gjelder den nye kommunen. Beslutningene som er fattet av nytt kommunestyre vil i utgangspunktet ikke ha rettsvirkning overfor den

eksisterende kommunen og vil i hovedsak ikke ha formell virkning/kunne effektueres før etter at den nye kommunen formelt er trådt i kraft 1. januar 2024.

De nye kommunestyrene kan, fra og med de konstituerende møtene fatte vedtak om politisk og administrativ organisering. Det bør legges opp til at de nyvalgte kommunestyrene gjennomfører møter både i november og desember 2023 for å fatte alle vedtak som er nødvendig for at den nye kommunen skal være operativ fra 1. januar 2024. De nye kommunestyrene skal treffe vedtak om økonomiplan og årsbudsjett før årsskiftet, i samsvar med kommuneloven § 14-3 første ledd, jf. forskriften § 14.

Funksjonsperioden til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune forlenges ut over valgperioden og fram til ikrafttredelsen av de nye kommunene 1. januar 2024. Etter konstitueringen av kommunestyrene i de nye kommunene og fram til 31. desember 2023 avgrenses ansvaret og fullmaktene til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune til det som er nødvendig for å avslutte virksomheten i den nåværende kommunen. Hvilke beslutninger som anses nødvendige, må vurderes konkret av den nåværende kommunen.

Avgrensningen av myndigheten til det som er «nødvendig for å avslutte virksomheten» i den nåværende kommunen, tilsvarer formuleringen i inndelingslova § 27 andre ledd siste setning. Departementet har i tolkningsuttalelser [19. november 2018](#) og [28. juni 2019](#) gitt uttrykk for hvordan bestemmelsen i inndelingslova § 27 andre ledd siste setning skal forstås, og disse tolkningsuttalelsene vil også være av relevans for forståelsen av forskriften § 5. Tolkningsuttalelsene sier også noe om hvilke vedtak de nye kommunestyrene kan fatte etter at de er konstituert. Tolkningsuttalelsene ligger på [regjeringen.no](#).

Til § 6. Ansettelse av kommunedirektør og annet nøkkelpersonell

Administrasjonene i de nye kommunene bør i så stor grad som mulig være operative mellom konstitueringen av det nye kommunestyret og ikrafttredelsen av de nye kommunene, for i størst mulig grad å kunne forberede ikrafttredelsen av de nye kommunene 1. januar 2024. Nåværende Ålesund kommune gis fullmakt til å ansette kommunedirektører og annet nøkkelpersonell for de nye kommunene. Med «nøkkelpersonell» menes de ansettelser som anses nødvendige for å sikre at de nye kommunene blir operative så raskt som mulig etter ikrafttredelsen av delingen. Dette kan for eksempel være ansettelse av toppledelsen i de nye kommunene, men også annet personale kan være nødvendig å få på plass før konstitueringen.

Etter at de nye kommunene er konstituert, har den nye kommunedirektøren ansvar og myndighet etter kommuneloven § 13-1. Dette innebærer at kommunedirektøren skal lede administrasjonen i den nye kommunen. Kommunedirektøren vil også ha ansettelsesmyndighet og personalansvar i tiden mellom konstitueringen og ikrafttredelsen av den nye kommunen, jf. § 13-1 syvende ledd.

Utgifter til lønn til nye kommunedirektører og annet nøkkelpersonell for de nye kommunene som påløper i 2023, regnskapsføres i den nåværende kommunens årsregnskap for 2023 i samsvar med anordningsprinsippet, jf. kommuneloven § 14-6. Det samme gjelder

godtgjørelser for folkevalgte i folkevalgte organer for de nye kommunene og andre utgifter knyttet til delingen og nye kommuner som påløper i 2023. Den nåværende kommunen håndterer selv behovet for å holde oversikt over utgiftene gjennom bruk av ansvars- eller prosjektdimensjoner el. i internkontoplanen.

I samsvar med kommuneloven § 13-1 første ledd er kompetansen i forskriftens *første ledd* til å ansette kommunedirektør lagt til *kommunestyret* i nåværende Ålesund kommune. Av praktiske hensyn åpnes det likevel for at kommunestyret kan delegerer denne myndigheten til andre *folkevalgte organer*, for eksempel til et utvalg etter kommuneloven § 5-7. Myndigheten til å ansette kommunedirektører for de nye kommunene kan ikke delegeres til nåværende kommunedirektør eller ordføreren.

Kompetansen til å ansette annet nøkkelpersonell i forskriftens *andre ledd* er lagt til *kommunen*, og denne kompetansen kan dermed delegeres i tråd med kommuneloven § 5-3 tredje ledd.

Til § 7. Valg av revisor og sekretariat for kontrollutvalg

Bestemmelsen regulerer ansvaret for å velge sekretariat for kontrollutvalget og revisor for de nye kommunene.

Valget av sekretariat og revisor legges til kommunestyret i nåværende kommune, slik at valget kan foretas før konstitueringen av kommunestyrene og kontrollutvalgene i de nye kommunene. Dermed sikres det at sekretariat og revisor er på plass ved konstitueringen. Kontrollutvalget i nåværende kommune innstiller til vedtak.

At det er kommunestyret selv som velger revisor og sekretariat for kontrollutvalg etter innstilling fra kontrollutvalget, er i samsvar med kommunelovens regler om dette i § 24-1 andre og tredje ledd og § 23-7 sjette ledd.

Til § 8. Virksomhetsoverdragelse

I brev fra Kommunal- og distriktsdepartementet til Ålesund kommune 12. mai 2022 framgår det at Kommunal- og distriktsdepartementet, i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, vurderer det slik at reglene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kapittel 16 vil komme til anvendelse der det skjer en virksomhetsoverdragelse som følge av deling av kommuner. Bestemmelsen er tatt inn av pedagogiske årsaker, for å tydeliggjøre at disse reglene gjelder.

Til § 9. Inngåelse av nødvendig avtaler

For at de nye kommunene skal være operative så raskt som mulig etter ikrafttredelsen 1. januar 2024, kan det være nødvendig at enkelte avtaler er inngått før de nye kommunestyrene er konstituert og selv kan inngå avtaler for de nye kommunene. Nåværende Ålesund kommune får derfor hjemmel til å inngå *nødvendige* avtaler på vegne av de nye kommunene fram til tidspunktet for de konstituerende møtene.

Det må foretas en konkret vurdering av hva som kan regnes som «nødvendige avtaler», og departementet oppstiller ingen uttømmende liste over hvilke avtaler bestemmelsen gjelder. Eksempler på nødvendige avtaler er avtaler om saksbehandlingssystem, IKT-løsninger, arkiv, leie av kontorlokaler/bygg, innkjøp av utstyr og andre anskaffelser o.l., som må fungere eller settes i verk fra ikrafttredelsestidspunktet.

Det må være tale om avtaler som det ikke er mulig å vente med å inngå til de nye kommunestyrene er konstituert, for eksempel fordi det etter avtaleinngåelse er behov for mer tid til å forberede og implementere systemer og løsninger eller liknende. Dersom det av praktiske og tidsmessige grunner er mulig for de nye kommunene å inngå de aktuelle avtalene etter konstitueringen høsten 2023, så vil ikke nåværende Ålesund kommune ha hjemmel etter § 9 til å inngå disse avtalene på vegne av de nye kommunene. I slike tilfeller kan imidlertid nåværende Ålesund kommune gjøre det forberedende arbeidet med avtalene, slik at de kan behandles av de nye kommunestyrene så raskt som mulig etter konstituering.

Kommunestyret i nåværende Ålesund kommune kan delegere kompetansen etter § 9 i samsvar med kommuneloven § 5-3.

Til § 10. Interkommunale samarbeid

På samme måte som for avtaler etter § 9, kan det være nødvendig at enkelte nye interkommunale samarbeid er etablert før de nye kommunestyrene er konstituert og selv kan etablere slike samarbeid for de nye kommunene.

I *første ledd* gis kommunestyret i nåværende Ålesund kommune hjemmel til å etablere nye nødvendige interkommunale samarbeid på vegne av de nye kommunene fram til tidspunktet for de konstituerende møtene. Dette innebærer også å vedta samarbeidsavtale for samarbeidet, jf. kommuneloven §§ 18-4, 19-4 og 20-4, eller selskapsavtale, jf. lov om interkommunale selskap § 4.

Det må foretas en konkret vurdering av hva som kan regnes som «nødvendige interkommunale samarbeid», og departementet oppstiller ingen uttømmende liste over hvilke typer samarbeid bestemmelsen gjelder. Eksempler på nødvendige interkommunale samarbeid er samarbeid om IKT-løsninger, arkiv, enkelte kommunale tjenester o.l. som må fungere eller settes i verk fra ikrafttredelsestidspunktet. Det kan også være nødvendig å etablere interkommunale samarbeid om revisjon, jf. § 7.

Det må være tale om interkommunale samarbeid som det ikke er mulig å vente med å etablere til de nye kommunestyrene er konstituert, for eksempel fordi det etter avtaleinngåelse er behov for mer tid til å forberede og implementere samarbeidene. Dersom det av praktiske og tidsmessige grunner er mulig for de nye kommunene å inngå de aktuelle samarbeidene etter konstitueringen høsten 2023, så vil ikke nåværende Ålesund kommune ha hjemmel etter § 10 til å etablere disse samarbeidene på vegne av de nye kommunene. I slike tilfeller kan imidlertid nåværende Ålesund kommune gjøre det forberedende arbeidet,

slik at aktuelle samarbeid kan behandles av de nye kommunestyrene så raskt som mulig etter konstituering.

I *andre ledd* klargjøres at nåværende Ålesund kommune kan vedta endringer i samarbeids- og selskapsavtaler for eksisterende interkommunale samarbeid, jf. kommuneloven §§ 18-4, 19-4 og 20-4 og IKS-loven § 4, på vegne av de nye kommunene. Dette for at eier- og ansvarsfordelingen skal vise de nye deltakerforholdene som følge av delingen. En slik endring i samarbeids- eller selskapsavtalen kan gjøres med virkning fra 1. januar 2024. Departementet har tidligere lagt til grunn at lovverket ikke er til hinder for at nåværende kommunestyre kan vedta slike endringer i avtalen før grenseendringen, ettersom det nye kommunestyret får anledning til å vurdere deltakelse på nytt etter at grenseendringen er gjennomført, jf. inndelingslova § 16 (i brev sendt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til tidligere Aust-Agder fylkeskommune 29. januar 2019 (saksnummer 19/449)). Forskriften § 10 innebærer en klargjøring av denne tolkningen.

Vedtak om endringer i avtalen kan også gjøres av de nye kommunene *etter* ikrafttreddelsen. Inndelingslova § 16 bygger på en forutsetning om at eierandelene i et interkommunalt samarbeid videreføres i de nye kommunene, selv om deltakerne ikke har vedtatt endringer i selskaps- eller samarbeidsavtalen før grenseendringen trer i kraft. Dette samsvarer med det ulovfestede kontinuitetsprinsippet i kontraktsretten. Det er derfor ikke påkrevd å foreta endringer av avtalen før grenseendringen gjennomføres. Det vil likevel være hensiktsmessig at dette gjøres i forkant slik at samarbeids- eller selskapsavtalen reflekterer det reelle eierforholdet i det interkommunale samarbeidet fra første dag etter delingen. Dette vil sikre avklaring av de nye kommunenes eier- og ansvarsforhold i samarbeidene innen delingen trer i kraft.

Dersom de nye kommunene ikke ønsker å fortsette sitt deltakerforhold i et interkommunalt samarbeid som er etablert eller videreført i samsvar med forskriften § 10, kan deltakerforholdet sies opp innen ett år fra iverksettingen av delingen, med en frist på seks måneder, jf. inndelingslova § 16. Hver av partene i samarbeidet kan innen den samme fristen kreve at vedtektene for samarbeidet eller selskapsavtalen vurderes på nytt. Fristene etter inndelingslova går foran eventuell avtaleregulert bindingstid, og gjelder fra ikrafttreddelsen av delingen. Før dette tidspunktet gjelder de alminnelige reglene etter kommuneloven og IKS-loven.

Kompetansen til å etablere interkommunale samarbeid og vedta samarbeidsavtale etter kommuneloven kapittel 18, 19 og 20 er lagt til kommunestyret selv. Det samme gjelder kompetansen til å vedta selskapsavtale for interkommunale selskap etter lov om interkommunale selskap § 4. Tilsvarende gjelder etter forskriften § 10. Kompetansen legges til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune selv, og kan ikke delegeres.

For øvrig gjelder reglene i kommuneloven kapittel 17-20 og i IKS-loven.

Til § 11. *Parlamentarisk styreform*

Av kommuneloven § 10-1 følger at kommunestyret selv vedtar om parlamentarisk styreform skal innføres i kommunen. For at et slik vedtak skal kunne fattes, må det forrige kommunestyret ha votert over et forslag om å innføre parlamentarisk styreform før 1. januar i siste år av valgperioden. Videre må en ny styreform være vedtatt og satt i verk senest 1. januar i det andre hele året av valgperioden.

Departementet vurderer at de nye kommunestyrene burde stå fritt til selv å kunne ta stilling til og vedta parlamentarisk styreform for de nye kommunene i det konstituerende møtet, uten å være avhengig av en forutgående behandling i nåværende kommunestyre. Det gjøres derfor unntak fra kravet om forutgående behandling for å ivareta dette. For øvrig gjelder reglene i kommuneloven § 10-1.

Til § 12. Vedtekter og forskrifter

Bestemmelsen tilsvarende inndelingslova § 13 første ledd. Lokale forskrifter og vedtekter som gjelder for nåværende Ålesund kommune, vil fremdeles gjelde for de aktuelle områdene i nye Ålesund og Haram kommuner, inntil de nye kommunene vedtar nye forskrifter. Det betyr at de nye kommunene aktivt må fastsette nye forskrifter og vedtekter for sin kommune. Dersom de nye kommunene ønsker å beholde de tidligere vedtektene og forskriftene, så må forskriftene vedtas på nytt med nytt kommunenavn og oppdatert virkeområde. Vedtak om nye forskrifter kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Departementet kan fastsette en nærmere frist for når det lokale regelverket må være vurdert med sikte på nødvendig endring, jf. inndelingslova § 13 første ledd. Det følger av Ot.prp. nr. 41 (2000–2001) s. 44 at tilpassing av lokalt regelverk som hovedregel bør gjøres i løpet av det første året etter at sammenslåingen er satt i verk. Det samme må gjelde ved deling, og departementet har satt frist til 1. januar 2025 for å fastsette nye vedtekter og forskrifter.

Dersom de nye kommunene ikke vedtar nye forskrifter eller vedtekter innen den fastsatte fristen, så vil ikke de tidligere forskriftene eller vedtektene automatisk tre ut av kraft. De aktuelle forskriftene og vedtektene vil fortsatt gjelde. Departementet vil likevel oppfordre kommunene til å gjennomgå forskrifter og vedtekter innen fristen, slik at disse kan oppdateres og tilpasses den nye kommunen.

Til § 13. Kommunale planer mv.

Bestemmelsen slår fast at kommunal planstrategi og kommuneplan fastsatt av nåværende Ålesund kommune etter plan- og bygningsloven (pbl.) kapittel 10 og 11 vil gjelde inntil de nye kommunene vedtar nye planstrategier og kommuneplaner. Videre gjelder kommunedelplaner etter kapittel 11 inntil de oppheves eller de nye kommunene vedtar nye planer for de aktuelle områdene eller temaene. Reguleringsplaner etter kapittel 12 gjelder inntil de blir opphevet. Vedtak i de nye kommunene må være i samsvar med gjeldende regler i plan- og bygningsloven. Det innebærer blant annet at kommunestyret i de nye kommunene må utarbeide og vedta en (ny) kommunal planstrategi senest innen ett år etter konstituering, jf. pbl. § 10-1 første ledd.

Til § 14. Økonomiplan og årsbudsjett

Bestemmelsen regulerer ansvaret for utarbeidelsen og behandlingen av økonomiplanen og årsbudsjettet til de nye kommunene.

Første ledd slår fast at det er nåværende kommune som har ansvaret for å ivareta det forberedende arbeidet med de nye kommunenes økonomiplan og årsbudsjett. Det forberedende arbeidet innebærer å legge til rette for at formannskapene/kommunerådene og kommunestyrene i de nye kommunene kan behandle og vedta økonomiplaner og årsbudsjett som tilfredsstillende kommunelovens krav. Nåværende kommune avgjør selv hvordan det forberedende arbeidet organiseres, administrativt og politisk.

Andre ledd første punktum presiserer at det er formannskapet i de nye kommunene som har innstillingsretten til vedtak om økonomiplan og årsbudsjett i sin kommune. Dette svarer til bestemmelsene i kommuneloven § 14-3 tredje ledd første og tredje punktum.

Andre punktum slår fast at nåværende kommune også har ansvaret for å legge formannskapets innstilling ut til alminnelig ettersyn.

Tredje ledd presiserer at det er kommunestyret i de nye kommunene som skal vedta økonomiplanen og årsbudsjettet i sin kommune. Dette svarer til bestemmelsene i kommuneloven § 14-2 bokstav a. Vedtakene må treffes før årsskiftet i samsvar med kommuneloven § 14-3 første ledd.

Til § 15. Foreløpig fordeling av eiendeler, gjeld og egenkapital

Bestemmelsen gir kommunestyret i nåværende kommune ansvar for å fastsette en foreløpig fordeling av kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital, før det eventuelt inngås en avtale om økonomisk oppgjør etter inndelingslova § 18. Hensikten er å etablere et grunnlag for utarbeidelse av økonomiplan og årsbudsjett for de nye kommunene, og sikre at betalingsforpliktelser som gjelder den nåværende kommunen blir innfridd også fra delingstidspunktet 1. januar 2024.

Første ledd slår fast at kommunestyret i nåværende Ålesund kommune skal fastsette en foreløpig fordeling av bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital fra nåværende Ålesund kommune til de nye kommunene. Denne fordelingen skal være et grunnlag og gi utgangspunkt for det forberedende arbeidet/utarbeidelsen av økonomiplanene og årsbudsjettene til de nye kommunene, jf. forskriften § 14. Denne fordelingen er ikke bindende for det økonomiske oppgjøret som skal foretas mellom de to nye kommunene etter inndelingslova § 18, jf. tredje ledd. Det er de to nye kommunene som er avtaleparter når det gjelder det økonomiske oppgjøret, og disse vil ha full avtalefrihet om oppgjøret, jf. § inndelingslova 18. Departementet viser også til at det er de nye kommunestyrene som har budsjettmyndigheten etter kommuneloven § 14-2. Det følger av dette at de nye kommunestyrene, også ved vedtak om økonomiplan og årsbudsjett, ikke er bundet av den foreløpige fordelingen som nåværende kommunestyre har fastsatt.

Andre ledd slår fast at kommunestyret i nåværende Ålesund kommune skal fastsette hvem som fra og med 1. januar 2024 har ansvaret for å dekke løpende betalingsforpliktelser knyttet til nåværende kommune. Dette skal sikre at betalingsforpliktelser blir innfridd, fram til det økonomiske oppgjøret er gjennomført og forpliktelser er endelig overtatt av nye kommuner. Eksempler på slike forpliktelser er ubetalte fakturaer og renter og avdrag på lån. Fordelingen av betalingsansvaret er ikke bindende for det økonomiske oppgjøret som skal foretas etter inndelingslova § 18.

Til § 16. Årsregnskaper og årsberetninger for nåværende kommune

Bestemmelsen regulerer ansvaret for utarbeidelsen og behandlingen av årsregnskapene og årsberetningene for 2023 for nåværende Ålesund kommune.

Første ledd innebærer at kommunestyret i nåværende Ålesund kommune skal avgjøre hvem som har ansvaret for å avlegge årsregnskapene og årsberetningene til nåværende kommune, herunder sørge for utarbeidelsen av årsregnskapene og årsberetningene fram mot avleggelsen. Dersom nåværende Ålesund kommune har et kommunalt foretak som videreføres ved delingen, vil det fortsatt være styret i foretaket som avlegger foretakets årsregnskap og årsberetning, jf. kommuneloven § 9-8 fjerde ledd.

Andre og tredje ledd innebærer at årsregnskapene og årsberetningene til nåværende kommune skal behandles av kontrollutvalget og formannskapet/kommunerådet og vedtas av kommunestyret i begge de nye kommunene.

De nye kommunene skal etter *fjerde ledd* oversende årsregnskapene og årsberetningene med tilhørende dokumenter til departementet (statsforvalteren) i samsvar med kommuneloven § 14-3 femte ledd.

Det kan være behov for å avklare hvem som skal være regnskapsrevisor for årsregnskapene og årsberetningene for 2023 og gjennomføre den forenklede regnskapsrevisjonen. *Femte ledd* legger myndigheten til å avgjøre dette til kommunestyret i nåværende Ålesund kommune, så langt ikke annet følger av allerede eksisterende avtaler.

Til § 17. Eiendomsskatt

Første ledd gjør unntak fra eieendomsskattelova § 13 første ledd første punktum om at skatten ikke må være større enn kr 1 av hver kr 1 000 av takstverdien første året det blir utskrevet eiendomsskatt i en kommune. Ettersom nåværende Ålesund kommune har innført eiendomsskatt, vil ikke bestemmelsens hensyn om å skjerme eiendomsskattepliktige mot raske og store skatteøkninger (jf. Prop. 1 LS (2017–2018) pkt. 7.3) gjøre seg gjeldende. De to nye kommunene kan etter bestemmelsen skrive ut en skattesats som bygger på gjeldende skattesats for 2023 i nåværende Ålesund kommune det første året etter delingen, uten å være bundet av begrensningen i eieendomsskattelova § 13. Dette er i samsvar med innspill fra Ålesund kommune.

Annet ledd fastslår at den utvidete fristen i eieendomsskattelova § 14 andre ledd tredje punktum for avslutning av allmenn taksering og utskriving det første året det blir skrevet ut eiendomsskatt gjelder for de to nye kommunene. Det innebærer at allmenn taksering og utskriving må være avsluttet innen utgangen av juni det første året. Dette vil gi de to nye kommunene mer tid til taksering og etablering av systemer og rutiner for gjennomføring av utskrivingen første gang de skriver ut eiendomsskatt. Bestemmelsen er i samsvar med innspill fra Ålesund kommune.

Til § 18. Dokumentasjonsforvaltning og arkivansvar

Departementet viser til inndelingslovas forarbeider (Ot.prp.nr.41 (2000–2001) s. 77) der det i merknaden til § 17 framgår:

«Det er også nødvendig at det blir teke stilling til om det i samband med grenseendringar bør setjast i verk særlege tiltak for å sikre at arkivmateriale i dei opphavlege kommunar og/eller fylkeskommunar blir behandla på ein forsvarleg måte. Særleg ved deling og grensejusteringar vil det bli spørsmål om kor ansvaret skal plasserast og korleis arkivmateriale skal behandlast for ettertida».

Arkivregelverket har ikke bestemmelser som direkte regulerer problemstillinger knyttet til dokumentasjonsforvaltning og arkiv som kan oppstå ved deling av kommuner. Deling av kommuner kan imidlertid reise flere spørsmål: Bør deling av arkiv og saksområdet skje i henhold til geografiske kriterier, hva skal skje med de delene av arkivet som ikke naturlig finner sin plass hos noen av de nye enhetene og hvem som skal forvalte dette – skal det opprettes en fellestjeneste eller skal ansvaret legges til og ivaretas av en av de nye kommunene på alles vegne, hvordan skal et slikt samarbeid organiseres osv.

Det er vesentlig at arkivfaglige prinsipper ivaretas og at prosessen foregår på en arkivfaglig forsvarlig måte som også ivaretar hensynet til effektiv drift og dokumentasjonsforvaltning. Forskriftsbestemmelsen gir nåværende kommune et stort handlingsrom og ansvar for å finne hensiktsmessige måter å håndtere dette på, etter samråd med Riksarkivaren, som har et veiledningsansvar for arkivarbeidet i offentlige organ. Riksarkivarens medvirkning vil bidra til å sikre en arkivfaglig og forsvarlig prosess og god samordning samt felles og enhetlig tilnærming på dette området.

Det er et grunnleggende arkivfaglig prinsipp at et arkivs opprinnelige orden og indre sammenheng skal ivaretas i størst mulig grad og ikke endres. Ved grunnleggende endringer, skal det brukes skarpt periodeskille, jf. riksarkivarens forskrift § 4-2. En kommunedeling vil innebære en slik grunnleggende endring.

Arkivforskriften § 17 tredje ledd fastsetter at det ikke skal skje noen sammenblanding av arkiv når arkiv overføres mellom organ. For å legge til rette for en smidig overgang hvor de nye kommunene om ønskelig kan bygge videre på den eksisterende kommunens arkiver, fastsettes det et unntak fra dette kravet.

Arkivforskriften § 17 fjerde ledd fastsetter at hvis et offentlig organ overtar et saksområde med tilhørende arkiv fra et annet organ, så skal dette arkivet holdes atskilt fra organets øvrige arkiv. Om nødvendig kan Riksarkivaren kan gjøre unntak fra denne bestemmelsen etter søknad. Det er derfor ikke nødvendig å gjøre unntak fra denne bestemmelsen i forskriften her.

Til § 19. *Kommunevåpen og kommuneflagg*

Etter kommuneloven § 3-2 første ledd er det kommunestyret selv som fatter vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg. Departementet vurderer, blant annet på bakgrunn av innspill fra de berørte fylkeskommunene og Ålesund kommune, at det er behov for at nåværende Ålesund kommunestyre kan fatte vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg for de nye kommunene. Endring av kommunevåpen og kommuneflagg vil innebære et omfattende og tidkrevende arbeid med oppdatering av grafisk profil, skilting mv., og departementet vurderer at det blir for sent å starte opp dette arbeidet etter konstitueringen av de nye kommunestyrene. Kompetansen til å fatte vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg kan ikke delegeres.

Til § 20. *Forliksråd*

Det følger av domstolloven § 27 første ledd at det skal være et forliksråd i hver kommune. Forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer velges av kommunestyret selv, jf. domstolloven § 57 første ledd. Valget foregår innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år. Valget skal følge reglene i kommuneloven §§ 7-4 til 7-8 men med enkelte avvik etter domstolloven §§ 27 og 57. *Retningslinjer for valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmedlemmer for perioden 2021–2025* (utarbeidet av Justis- og beredskapsdepartementet) omhandler blant annet forliksrådets sammensetning, vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem, utelukkelse fra valg og framgangsmåten ved valget mv.

For perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2024 er det valgt medlemmer til felles forliksråd for Ålesund, Giske og Fjord kommuner.

Første ledd slår fast at forliksråd for de nye kommunene velges på vanlig måte, med fire års virkning, i samsvar med domstolsloven § 57. Dette innebærer at kommunestyrene i de to nye kommunene innen 15. oktober 2024 skal velge medlemmer til forliksrådet for perioden 1. januar 2025 til 31. desember 2028. En eventuell beslutning om felles forliksråd må behandles på nytt av de aktuelle kommunene i forbindelse med valget av forliksråd for perioden.

Andre ledd gjør unntak fra domstolloven § 27 første ledd om at det skal være et forliksråd i hver kommune. Unntaket gjelder for perioden på ett år fra ikrafttredelsen av de nye kommunene og fram til ny valgperiode for forliksrådene. Dette innebærer at sittende forliksråd gis adgang til å sitte ut valgperioden – til 31. desember 2024. Begrunnelsen for unntaket er at det kun er ett år igjen av valgperioden for sittende forliksråd når de nye kommunene trer i kraft, og at det i dag er felles forliksråd for nåværende Ålesund, Giske og

Fjord kommuner. Bestemmelsen er i tråd med innspill fra nåværende Ålesund kommune og er utarbeidet i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet.

Til § 21. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft straks.